

Förslag på ändringar i övergripande riktlinjer för livsmedel för speciella medicinska ändamål (FSMP) och vårdriktlinjer för nutrition 2020

Allmänt

Vi har arbetat efter det internationella klassificeringssystemet ISO 9999 utgåva 6. Ingen förändring av ISO-koder har skett.

Även i 2020 års vårdriktlinjer kommer hela ISO-kodsdefinitionen som beskriver produktområdet att finnas med under varje ISO-kod, enligt klassificeringssystemet. Definitionerna är en direkt översättning från engelska till svenska och kan innebära att vissa beskrivningar även omfattar hjälpmedel som inte är förskrivningsbara i Halland.

Kunderna har även i år haft möjlighet att lämna synpunkter inför revideringen av vårdriktlinjerna 2020.

Förändringar inom alla vårdriktlinjer:

- Uppdaterat datumet då beslut skett från Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel.
- Språkliga och grammatiska ändringar.

Förändringar inom specifika vårdriktlinjer:

15 90 91 Berikning

Förskrivare. Ny förskrivargrupp Leg. specialistsjuksköterska med tjänst inom specialistsjukvård.

15 90 92 Kosttillägg

Förskrivare. Ny förskrivargrupp Leg. specialistsjuksköterska med tjänst inom specialistsjukvård.

15 90 94 Förtjockningsmedel

Förskrivare. Ny förskrivargrupp Leg. specialistsjuksköterska med tjänst inom specialistsjukvård.

Leg. Specialistsjuksköterska med tjänst inom specialistvård har efter genomgången förskrivareutbildning förskrivningsrätt till delar av sortimentet, tills tillgång till dietist är säkrad för specialistsjukvården. Detta berör de verksamheter vars specialistsjuksköterskor hade förskrivningsrätt före införandet av beställarsystemet Sesam LMN.

15 90 93 Sondnäring

Förskrivare. Leg. läkare borttagen. Detta pga Regionfullmäktiges beslut hösten 2017 om att samtliga patienter med sondnäring ska behandlas av dietist.

Förändringen är en anpassning till beslutet som togs av Regionfullmäktige 2017 men som rehabkliniken behövt lite tid på sig att implementera. Förändringen är gjord i samförstånd med den delen av Regionkontoret tillsatta arbetsgruppen för implementering av nutritionsöverenskommelsen. I praktiken är förändringen redan genomförd, numera remitteras patienterna till dietist. Totalt sedan driftstarten i mars 2018 har läkare gjort sammanlagt åtta förskrivningar av sondnäring. Antalet berörda läkare är fyra stycken. Rehabkliniken ansvarar för information till berörda verksamheter och först när de ger klartecken ändrar vi i beställarsystemet Sesam LMN.

Förändringar inom Övergripande riktlinjer för livsmedel för speciella medicinska ändamål (FSMP) 2020

- Uppdaterad information om förskrivningsrätt för specialistsjuksköterskor.
- Uppdaterad information om förskrivningsrätt för läkare vars förskrivningsrätt tidigare omfattat samtliga produktområden vilket förändrades då Regionfullmäktige hösten 2017 fattade beslut om att samtliga patienter med sondnäring skall behandlas av dietist.
- Förtydligande kring hantering av patienter i angränsande län.
- Uppdatering kring uppföljningsarbete.
- Tagit bort separat stycke om vistelse i annat län men inte informationen, den finns under förskrivning.

Ändringar/tillägg markerat med **gult** nedan.

Övergripande riktlinjer för livsmedel för speciella medicinska ändamål (FSMP) 2020

Beslutat av Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel 2019-11-01. Gäller samtliga vårdgivare inom Region Halland, Hallands kommuner samt privata vårdgivare med vårdavtal.

Allmänt

Anvisningarna ger allmän information om livsmedel för speciella medicinska ändamål samt om vilka regler och riktlinjer som gäller vid förskrivning. Innehållet riktas i första hand till personal och förskrivare inom hälso- och sjukvård.

Arbetet med livsmedel för speciella medicinska ändamål vilar på de grunder som anges i Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Definition

Livsmedel för speciella medicinska ändamål förkortas FSMP vilket utgår ifrån den engelska termen Foods for special medical purposes. FSMP är livsmedel för personer som på grund av sjukdom, åkomma eller medicinskt tillstånd inte kan täcka sitt energi- eller näringsbehov med vanlig mat.

Livsmedel för speciella medicinska ändamål kan användas som enda eller kompletterande näringskälla. Exempel på denna typ av livsmedel är sondnäring, kosttillskott och livsmedel för personer med medfödda rubbningar i ämnesomsättningen. Till produktkategorin ingår inte kosttillskott, eller andra liknande produkter som intas i små uppmätta doser och som i huvudsak är sammansatta av till exempel fibrer, vitaminer, mineraler eller bakteriestammar.

Ansvarsfördelning

Hjälpmiddelsentrum ansvarar för att tillhandahålla förskrivarsystem Sesam LMN för livsmedel för speciella medicinska ändamål, utbildning och informationsmaterial till förskrivare. Hjälpmiddelsentrum ansvarar även för lagerhållning och distribution till patientens privatbostad alternativt annan adress patienten önskar leverans till, samt för fakturering enligt gällande regelverk.

Region Halland och Hallands kommuner har ett gemensamt ansvar för att det finns ett regelverk kring kostnadsansvar och ansvar för nutritionsbehandling, som ligger till grund för Hjälpmiddelsentrums arbete med förskrivnings- och distributionsflöde.

Kostnadsansvar

Priset för produkterna sätts utifrån Hjälpmiddelsentrums prissättningsmodell och patienten betalar månadsvis för produkterna upp till högkostnadsskyddet 1400:- för nutrition. Kostnader som överskrider högkostnadsskyddet bekostas av sjukvårdshuvudmannen.

Kommunerna betalar en transportavgift per uttag från förskrivning gjord av kommunsköterska.

Sortimentsuppföljning

Hjälpmiddelsentrums nutritionskonsultenter följer kontinuerligt upp sortiment, statistik och kostnader tillsammans med förskrivarerepresentanter från Region Halland och Hallands kommuner.

Förskrivare

Förskrivare ska ha anställning inom region, kommun eller av vårdgivare som har avtal med region eller kommun. Respektive verksamhetschef beslutar om vem eller vilka av den behöriga hälso- och sjukvårdspersonalen som ska ges möjlighet att förskriva livsmedel för speciella medicinska ändamål.

Fyra personalkategorier har möjlighet att få förskrivningsrätt, för hela eller delar av sortimentet, enligt följande:

- Leg. Dietist har förskrivningsrätt för hela sortimentet.
- Leg. Läkare har förskrivningsrätt för hela sortimentet av kosttillskott och berikningsprodukter.
- Leg. Sjuksköterska med tjänst inom kommun eller distriktssköterska har efter genomgången förskrivareutbildning förskrivningsrätt för ett bassortiment av kosttillskott och berikningsprodukter.

- Leg. Specialistsjuksköterska med tjänst inom specialistvård har efter genomgången förskrivnarutbildning förskrivningsrätt till delar av sortimentet, tills tillgång till dietist är säkrad för specialistsjukvården. Detta berör de verksamheter vars specialistsjuksköterskor hade förskrivningsrätt före införandet av Sesam LMN.

Förskrivarens ansvar:

- Ha kunskap om övergripande riktlinjer för livsmedel för speciella medicinska ändamål samt vårdriktlinjerna för produktområdet.
- Ha god kunskap om de produkter som förskrivs och verka för kostnadseffektivitet vid produktval.
- I samband med förskrivningen ge god information till patienten, närstående och/eller vårdpersonal om hur produkten skall användas, exempelvis avseende mängd per dag, fördelning över dagen och praktisk information kring förvaring.

Distribution

Livsmedel för speciella medicinska ändamål förskrivs via Sesam LMN och distribueras till patientens önskade adress i Sverige eller till ombud för avhämtning. Leverans kan även ske till privatpersoner boende på äldreboenden, boenden med särskilt stöd och service eller liknande.

Leverans av lagervara sker i normalfallet inom tre vardagar. Beställningsvara levereras i normalfallet inom sju vardagar.

Förskrivning

Sortimentet utgörs av Hallands upphandlade produkter för livsmedel för speciella medicinska ändamål avses upphandlade produkter, vilka delas in i fem huvudkategorier:

- Förtjockningsmedel
- Berikning
- Kosttillägg
- Sondnäring
- Livsmedel för medfödda ämnesomsättningssjukdomar

Val av nutritionsprodukt skall ske ur det upphandlade sortimentet. I de fall flera produkter är upphandlade på samma position i avtalet skall den produkt som är rangordnad som nummer ett användas i första hand. Produkt med lägre rangordning kan förskrivas i de fall det är medicinskt motiverat.

För att vara berättigad till förskrivning skall patienten vara 16 år eller äldre och folkbokförd i Halland, alternativt listad på vårdcentral i Halland och folkbokförd i till Halland angränsande län. För patienter folkbokförda i övriga län är förskrivare skyldig att tillse att nutritionsbehandling erbjuds via hemlandsting/region. Förskrivning kan göras till patient boende i ordinärt boende, på särskilt boende eller på boende med särskild service.

Förskrivningen skall alltid föregås av en medicinsk utredning av nutritionsproblemen samt bedömning av behov respektive intag av energi och protein, samt i förekommande fall även andra näringsämnen.

Förskrivning av livsmedel för speciella medicinska ändamål kan ske vid såväl kortvarigt som långvarigt behov av nutritionstöd. Så långt som möjligt ska förskrivningen ske i samråd med patienten.

Livsmedel för speciella medicinska ändamål förskrivs via Sesam LMN. Förskrivningen görs i normalfallet för en månadsförbrukning i taget och gäller för maximalt 12 uttag på ett år.

Om det upphandlade sortimentet inte tillgodoser den enskilda patientens behov tar förskrivaren kontakt med nutritionskonsulent.

Egenansvar

Nutritionsprodukter kan även köpas via Internet eller på Apotek. I de fall patienten väljer att handla via dessa inköpsställen är det att betrakta som egenvård och patienten står för samtliga kostnader för inköpet.

Reklamationer

Levererade produkter återtogs ej, annat än vid eventuell reklamation på grund av skadat gods eller felaktig leverans.

Lagar, författningar och föreskrifter

Lagar, författningar och föreskrifter som reglerar användningen och hanteringen av livsmedel för speciella medicinska ändamål:

- Europeiska kommissionens förordning 2016/128: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0128&from=SV>
- Europaparlamentets och rådets förordning nr 609/2013: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0609&rid=1>
- Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2000:15) om livsmedel för speciella medicinska ändamål
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4) om livsmedelsinformation

